

Naturvernforbundet i Bærum

Et bedre Bærum for våre etterkommere

Floristisk undersøkelse på Gjettumbråtan, tilhørende Gjettum gård i Bærum kommune

Innledning

Undersøkelsen har vært utført av botaniker Anders Often. Med på undersøkelsen var også Zsuzsa Fey, dugnadsansvarlig for skjøtsel av Gjettumbråtan fra Naturvernforbundet i Bærum.

Undersøkelsen var utført 14. juni 2012.

Det har vært utført lignende undersøkelser i 1998 og i 2005, dog på forskjellig tidspunkt og av forskjellige fagpersoner. Målet med denne undersøkelsen var å følge opp de tidligere undersøkelsene, og for å kunne se i hvilken retning er engas økologi påvirket av slåtten.

Rapporten laget i 2005 ligger som vedlegg. Denne rapporten tar utgangspunkt i rapporten fra 2005 når det gjelder artslisten.

Plantefunn

I 2012 ble det funnet totalt 129 plantearter. Til sammenligning ble det funnet 78 plantearter i 2005, og 64 plantearter i 1998.

I 2012 har vi funnet 48 nye plantearter, inklusive de artene som tidligere var ikke spesifisert, for eksempel istedet for å nevne bare marikåpe, er i denne rapporten identifisert beitemarikåpe, fløyelsmarikåpe og glansmarikåpe.

15 av de 26 artene bare funnet i 1998 er gjenfunnet.

25 av de 38 artene bare funnet i 2005 er gjenfunnet.

38 av de 42 artene som ble funnet både i 1998 og 2005 er gjenfunnet.

En del av forskjellene kan forklares med at undersøkelsene var gjort på forskjellige tidspunkter: 2. juni i 1998, 2. juli og 5. august i 2005, og 14. juni i 2012.

Det at det totale antallet plantearter har økt på 15 år viser at skjøtselen av enga hjelper på det biologiske mangfoldet i slåttenga.

Kommentarer av rapporten fra 2005

I slutten av rapporten fra 2005 er det nevnt en rekke viktige slåttengarter. Av de artene nevnt da er følgende typiske slåttengplanter funnet i enga i 2012 også: marianøkleblom, engsoleie, prestekrage, knollerteknapp, gulaks, kransmynte, fagerklokke, engknoppurt.

Av de planter som var ikke funnet i 2005 men var funnet i 2012 kan vi nevne engtjæreblom.

Visjoner for fremtiden

Enga består av og er omkranset av flere naturtyper, blandt annet fukteng og områder med berg i dagen.

Våre visjoner for fremtiden av enga:

- Få en slåtteng med flere forskjellige naturtyper i tett samspill.
- Få tilbake ballblom til den øvre delen av enga.'
- Fler orkideer (grov nattfiol) på enga.

Tiltak

Tiltak for å nå våre visjoner:

- Mer kantrydding for å inkludere områdene med berg i dagen
- Mer kantrydding på oversiden av enga for å gynne forekomstene av breiflangre og rødflangre
- Fortsatt slått med ljå
- Luking av gjengroingsplanten einstape før Sankthans for å svekke og på sikt redusere og fjerne hele bestanden

Planteliste

Denne tabellen gir en oversikt over alle plantene funnet på enga i alle de tre undersøkelsene som ble utført. Den siste kolonnen inneholder planteartene registrert i 2012.

<u>Norsk navn</u>	<u>Vitenskapelig navn</u>	<u>1998</u>	<u>2005</u>	<u>2012</u>
Alm	<i>Ulmus glabra</i>			X
Amerikamjølke	<i>Epilobium watsonii</i>			X
Ask	<i>Fraxinus excesior</i>		X	X
Beitemarikåpe	<i>Alchemilla monticola</i>			X
Beitesveve	<i>Hieracium sect. Vulgatum</i>			X
Bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>			X
Bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>	X		X
Bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>			X
Blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>		X	
Blåknapp	<i>Succisa pratensis</i>	X		
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>	X	X	X
Brunrot	<i>Scrophularia nodosa</i>		X	
Bustnype	<i>Rosa mollis</i>			X
Dunkjempe	<i>Plantago media</i>			X
Einstape	<i>Pteridium aquilinum</i>	X	X	X
Engfrytle	<i>Luzula multiflora ssp multiflora</i>			X
Engfiol	<i>Viola canina</i>	X		X
Enghumleblom	<i>Geum rivale</i>	X	X	X

Engkarse	<i>Cardamine pratensis</i>	X		X
Engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>		X	X
Engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>			X
Engnellik	<i>Dianthus deltoides</i>		X	
Engrapp-gruppen	<i>Poa pratensis coll.</i>	X		
Engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i>	X		
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>	X	X	X
Engsvingel	<i>Festuca pratensis</i>			X
Engtimotei	<i>Phleum pratense</i>		X	X
Engtjæreblom	<i>Lychnis viscaria</i>	X		X
Eple - dyrket	<i>Malus x domestica</i>	X	X	X
Fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>		X	X
Fingerstarr	<i>Carex digitata</i>			X
Firblad	<i>Paris quadrifolia</i>	X		
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	X	X	X
Fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>			X
Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>		X	X
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>		X	X
Geitrams	<i>Epilobium angustifolium</i>	X		
Geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>	X		X
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>	X	X	X
Glansmarikåpe	<i>Alchemilla gracilis</i>			X
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>		X	X
Groblad	<i>Plantago major</i>	X	X	X
Grov nattfiol	<i>Platanthera chlorantha</i>			X
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	X	X	X
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>	X	X	X
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>	X	X	X
Gulmaure	<i>Galium verum</i>	X	X	X
Hagtorn sp.	<i>Crataegus sp.</i>		X	X
Haremat	<i>Lapsana communis</i>		X	
Harestarr	<i>Carex ovalis</i>			X

Hassel	<i>Corylus avellana</i>		X	X
Hegg	<i>Prunus padus</i>		X	X
Hengeaks	<i>Melica nutans</i>	X	X	X
Hengebjørk	<i>Betula pendula</i>		X	X
Hjulmarikåpe cf.	<i>Alchemilla cf. propinqua</i>	X		
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>	X	X	X
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>	X	X	X
Hundekveke	<i>Elymus caninus</i>			X
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>	X	X	X
Hvitmaure	<i>Galium boreale</i>	X	X	X
Hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>	X		X
Høymol	<i>Rumex longifolius</i>		X	X
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>	X		X
Kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>			X
Karve	<i>Carum carvi</i>			X
Kjøtttype	<i>Rosa dumalis</i>			X
Knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>	X	X	X
Korsknapp	<i>Glechoma hederacea</i>			X
Kransmynte	<i>Clinopodium vulgare</i>		X	X
Kratthumleblom	<i>Geum urbanum</i>			X
Krattmjølke	<i>Epilobium montanum</i>		X	
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>	X		X
Kvann	<i>Angelica archangelica</i>	X		
Kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>		X	
Kveke	<i>Elytrigia repens</i>		X	
Leddved	<i>Lonicera xylosteum</i>		X	X
Liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>			X
Lundrapp	<i>Poa nemoralis</i>			X
Lyssiv	<i>Juncus effusus</i>			X
Lønn	<i>Acer platanoides</i>	X	X	
Mannasøtgras	<i>Glyceria fluitans</i>			X
Marianøkkeblom	<i>Primula veris</i>	X	X	X

Marikåpe sp.	<i>Alchemilla sp.</i>	X	X	
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>	X	X	X
Markrapp	<i>Poa trivialis</i>			X
Matsyre	<i>Rumex acetosa</i>	X	X	X
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	X	X	X
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>		X	X
Myrmaure	<i>Galium palustre</i>			X
Myrrapp	<i>Poa palustris</i>			X
Myrtistel	<i>Cirsium palustre</i>	X	X	X
Nattfiol	<i>Platanthera bifolia</i>		X	X
Nesleklokke	<i>Campanula trachelium</i>		X	X
Nyresoleie	<i>Ranunculus auricomus</i>	X		X
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>	X	X	X
Ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>	X	X	X
Osp	<i>Populus tremula</i>		X	X
Piggstarr	<i>Carex muricata</i>			X
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>	X	X	X
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>		X	X
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	X	X	X
Rød jonsokblom	<i>Silene dioica</i>		X	X
Rødflangre	<i>Epipactis atrorubens</i>			X
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>		X	X
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>		X	X
Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>			X
Rødtvetann	<i>Lamium purpureum</i>	X		
Selje	<i>Salix caprea</i>			X
Sibirbjørnekjeks	<i>Heracleum sibiricum</i>		X	
Sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>	X		X
Skavgras	<i>Equisetum hyemale</i>	X		X
Skjermesveve	<i>Hieracioides umbellatum</i>	X	X	X
Skogkløver	<i>Trifolium medium</i>	X	X	X
Skogsivaks	<i>Scirpus sylvaticus</i>	X	X	X

Skogstarr	<i>Carex sylvatica</i>			X
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>	X	X	X
Skogsveve	<i>Hieracium sylvaticum</i>	X	X	
Sløke	<i>Angelica sylvestris</i>		X	
Slåttestarr	<i>Carex nigra</i>			X
Smalkjempe	<i>Plantago lanceolata</i>	X		
Smyle	<i>Deschampsia flexuosa</i>	X		X
Smørbukk	<i>Sedum telephium</i>	X		X
Småmarimjelde	<i>Melampyrum sylvaticum</i>		X	X
Smårapp	<i>Poa pratensis ssp. subcaerulea</i>			X
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>			X
Sommereik	<i>Quercus robur</i>		X	X
Spisslønn	<i>Acer platanoides</i>			X
Stankstorkenebb	<i>Geranium robertianum</i>		X	X
Stikkelsbær	<i>Ribes uva-crispa</i>		X	X
Stormaure	<i>Galium album</i>			X
Stornesle	<i>Urtica dioica</i>	X	X	X
Stortveblad	<i>Listera ovata</i>	X		
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum</i>			X
Sauesvingel	<i>Festuca ovina</i>			X
Svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>			X
Svartvier	<i>Salix myrsinifolia</i>			X
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa</i>	X	X	X
Sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>	X		X
Søtkirsebær	<i>Prunus avium</i>		X	X
Søtmispel	<i>Amelanchier spicata</i>			X
Teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>		X	X
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>	X		
Tettstarr	<i>Carex spicata</i>			X
Tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>		X	X
Trådrapp	<i>Poa pratensis ssp. angustifolia</i>			X
Trådsiv	<i>Juncus filiformis</i>			X

Tunrapp	<i>Poa annua</i>			X
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	X	X	X
Veikveronika	<i>Veronica scutellata</i>			X
Våרתeknapp	<i>Lathyrus vernus</i>		X	
Vårpengeurt	<i>Thlaspi arvense</i>	X	X	X
Åkersnelle	<i>Equisetum arvense ssp. arvense</i>	X		X
Åkersvinerot	<i>Stachys palustris</i>		X	X
	Totalt:	64	78	129

Vedlegg – rapporten fra 2005

Floristisk undersøkelse av tidligere beitemark tilhørende Gjettum gård i Bærum kommune.

Notat 30/10-2005

Hilde Friis, cand. scient

Innledning

Undersøkelsesområdet er en tidligere beiteeng ved Kolsåstoppen i Bærum. Området kalles Gjettumbråten og skal skjøttes i henhold til "Forvaltningsplan for Kolsås-Dælivann landskapsvernområde" (april 1996). Kopi av kart fra forvaltningsplanen er vedlagt og viser engas (felt A) lokalisering i landskapsvernområdet. Det ble gjort undersøkelser i dette området et par kveldstimer den 2. juni 1998 av Lise Hatten og Vigdis Vandvik fra Kulturøkologene, etter initiativ fra Torbjørn Endal / Bærum lokallag av Norges Naturvernforbund. Hatten og Vandvik skriver selv: "På grunn av det raske besøket samt at det var tidlig i sesongen, kan ikke undersøkelsen anses som fullstendig." Allikevel kom det klart fram en anbefaling om av slått av enga. Nå har enga vært slått i 7 år. Hilde Friis har kartlagt og fotografert området 2. juli og 5. august 2005. Det foreligger også noen få registreringer fra Torbjørn Endal fra 2002. Dataene har en del begrensninger i og med at det ikke er brukt faste prøveflater. Undersøkelsene er heller ikke foretatt på samme tidspunkt av året.

Tidligere bruk

Enga ble regelmessig beitet av storfe fram til 1960-tallet. Senere har den ligget brakk med unntak av korte, sporadiske perioder med hestebeite. Etter de opplysninger vi har fått har jorda ikke vært oppløyd.

Vegetasjon og flora

I 1998 bar enga tydelig preg av gjengroing, men hadde godt bevarte partier i den øvre delen. Nedre del samt et parti helt øverst hadde gode nærings- og fuktighets forhold. Disse arealene var sterk gjengrodd, hovedsakelig med mjødukt *Filipendula ulmaria*. Det var en del oppslag av løvtrær ellers i enga. Den var likevel så godt bevart at det var gode forutsetninger for å lykkes med skjøtselen. Nå er enga tydelig preget av de siste årenes slått. Noe mjødukt er fortsatt å finne, men dette kun i kanten av enga.

Oversikten over artene som ble funnet (se under) viser også at flere arter er funnet i 2005 enn i 1998. Allerede da var enga karakterisert som artsrik og viktig å ta vare på. Omfanget av artene i 2005 er angitt subjektivt i tabellen (ordinal skala: Få, litt, vanlig, dominerende).

Planter som er gjenfunnet i 2005

<u>Norsk navn</u>	<u>Vitenskapelig navn</u>	<u>2005</u>	Kommentar
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>	X	I randsone NV og SØ
Einstape	<i>Pteridium aquilinum</i>	X	Hovedsakelig i randsone i NØ og SV (og NV). I det fuktige partiet helt i øst er den nesten enerådende
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>	X	Dominerende, øker mye ved slått
Enghumleblom	<i>Geum rivale</i>	X	Litt, enga og skogkant NV
Eple sp.	<i>Malus sp.</i>	X	

Planter som er gjenfunnet i 2005

<u>Norsk navn</u>	<u>Vitenskapelig navn</u>	<u>2005</u>	Kommentar 2005
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	X	Vanlig, selve enga, SØ kant og skogkant NV
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>	X	Litt
Groblad	<i>Plantago major</i>	X	Der det er tråkk, dominerende der
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	X	Vanlig
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>	X	Litt, skogkant, NV
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>	X	Litt, kantsone NV
Gulmaure	<i>Galium verum</i>	X	Litt, kantsone SØ og skogkant NV
Hengeaks	<i>Melica nutans</i>	X	Litt, inn mot skogen i NV

Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>	X	Dominerende, selve enga finnes også i SØ kant
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>	X	Litt, SØre kant og selve enga
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>	X	Dominerende, selve enga. Også i SØre kant og skogkant NV
Hvitmaure	<i>Galium boreale</i>	X	Litt, selve enga
Knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>	X	Få, enga
Kvein sp.	<i>Agrostis sp.</i>	X	Litt, Skogkant NV
Lønn	<i>Acer platanoides</i>	X	Småplanter, SØre kant og skogkant NV
Marianøkleblom	<i>Primula veris</i>	X	Observert av Eva Cappelen, nabo
Marikåpe sp.	<i>Alchemilla sp.</i>	X	Litt, ved startsteinen (ikke beitemarikåpe)
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>	X	Vanlig, selve enga, SØre kant og skogkant NV
Matsyre	<i>Rumex acetosa</i>	X	Vanlig, de fuktige partiene; ved bjørka i SV og i nordøstre del (dominerende i nordøst)
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	X	Få, parti helt i nordøst, SØ kant og skogkant NV
Myrtistel	<i>Cirsium palustre</i>	X	Litt, spredd; fuktig parti ved bjørka i SV, også noe i nordøst
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>	X	Litt, særlig i NVre kant, men også SØre kant
Ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>	X	SØre kant
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>	X	Få, i NVre kant og ved stein i SØre kant
Rose sp.	<i>Rosa sp.</i>	X	SØre kant og NVre kant
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	X	SØre kant og selve enga
Skogkløver	<i>Trifolium medium</i>	X	Vanlig, skogkant NV

Skogsivaks	<i>Scirpus sylvaticus</i>	X	Våtere parti, dominerende der ved bjørka
------------	---------------------------	---	--

Planter som er gjenfunnet i 2005

Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>	X	SØre kant og skogkant, NV. Minker ved slått, påvirkes lite av beite
Starr spp.	<i>Carex spp.</i>	X	
Stornesle	<i>Urtica dioica</i>	X	Få, midt på
Sveve sp.	<i>Hieracium sp.</i>	(X)	Se skjermesveve og skogsveve!
Skjermesveve	<i>Hieracioides umbellatum</i>	X	Litt, ved stein i SØre kant og skogkant NV
Skogsveve	<i>Hieracium [seksjon Sylvatica]</i>	X	Litt, ved skogkant i NV
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa</i>	X	
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	X	Litt
Vårpengeurt	<i>Thlaspi arvense</i>	X	Litt, ved stein i SØre kant

Nye planter etter 2005

<u>Norsk navn</u>	<u>Vitenskapelig navn</u>	<u>2005</u>	<u>Kommentar 2005</u>
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	X	SØre kant og skogkant, NV
Bjørk	<i>Betula sp.</i>	X	SØre kant og skogkant, NV
Blåklukke	<i>Campanula rotatifolia</i>	X	Få, SØre kant og skogkant, NV
Brunrot	<i>Scrophularia nodosa</i>	X	Få, NVre kant
Engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>	X	Litt, selve enga, SØre kant og skogkant NV
Engnellik	<i>Dianthus deltooides</i>	X	Få

Fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>	X	Litt, skogkant
Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	X	Få, parti helt i nordøst og i SØ
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>	X	Litt, kant
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>	X	Få
Hagtorn sp.	<i>Crataegus sp.</i>	X	Skogkant, NV
Haremat	<i>Lapsana communis</i>	X	Skogkant, NV
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	X	SØre kant og skogkant, NV
Hegg	<i>Prunus padus</i>	X	SØre kant og skogkant, NV
Kransmynte	<i>Clinopodium vulgare</i>	X	Litt, NVre kant
Krattmjølke	<i>Epilobium montanum</i>	X	Få, kant NV
Kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>	X	Få, SØre kant og NVre kant
Kveke	<i>Elytrigia repens</i>	X	Litt, innimellom bringebær ved stein i SØ
Leddved	<i>Lonicera xylosteum</i>	X	Få, skogkant, NV
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>	X	Fuktig parti ved bjørk i SV
Nattfiol	<i>Platanthera bifolia</i>	X	Ikke talt, men virker ikke som noe urimelig mengde. Spredd utover, men særlig i NVre kant
Nesleklokke	<i>Campanula trachelium</i>	X	Få, kant
Osp		X	Skogkant NV
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>	X	SØre kant og skogkant, NV
Rød jonsokblom	<i>Silene dioica</i>	X	Kant

Nye planter etter 2005

Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>	X	Få, kant øst
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>	X	Vanlig
Sibirbjørnekjeks	<i>Heracleum sibiricum</i>	X	skogkant
Sløke	<i>Angelica sylvestris</i>	X	Få, kant
Småmarimjelde	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	X	Kant

Sommereik	<i>Quercus robur</i>	X	Skogkant, NV
Stankstorkenebb	<i>Geranium</i>	X	Sørkant
Stikkelsbær	<i>Ribes uva-crispa</i>	X	Skogkant NV
Teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>	X	Få, kant SØ, øst og NV
Timotei	<i>Phleum pratense</i>	X	Dominerende, selve enga
Tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>	X	Litt
Vanlig høymole	<i>Rumex longifolius</i>	X	Litt, selve enga
Vårerteknapp	<i>Lathyrus vernus</i>	X	Få, selve enga
Åkersvinerot	<i>Stachys palustris</i>	X	Få i en rand i SØ, også noen få inn i enga derfra
Kirsebær-slekts.	<i>Prunus sp.</i>	X	SØre kant og skogkant, NV

Planter funnet kun i 1998

<u>Norsk navn</u>	<u>Vitenskapelig navn</u>	<u>1998</u>
Bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>	X
Blåknapp	<i>Succisa pratensis</i>	X
Engfiol	<i>Viola canina</i>	X
Engkarse	<i>Cardamine pratensis</i>	X
Engrapp-gruppen	<i>Poa pratensis coll.</i>	X
Engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i>	X
Engtjæreblom	<i>Lychnis viscaria</i>	X
Firblad	<i>Paris quadrifolia</i>	X
Geitrams	<i>Epilobium angustifolium</i>	X
Geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>	X
Hjulmarikåpe cf.	<i>Alchemilla cf. propinqua</i>	X
Hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>	X
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>	X
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>	X
Kvann	<i>Angelica archangelica</i>	X

Nyresoleie	<i>Ranunculus auricomus</i>	X
Rødtvetann	<i>Lamium purpureum</i>	X
Sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>	X
Skavgras	<i>Equisetum hyemale</i>	X
Smalkjempe	<i>Plantago lanceolata</i>	X
Smyle	<i>Deschampsia flexuosa</i>	X
Smørbukk	<i>Sedum telephium</i>	X
Stortveblad	<i>Listera ovata</i>	X
Sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>	X
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>	X
Åkersnelle	<i>Equisetum arvense ssp. arvense</i>	X

40 arter er gjenfunnet. 40 arter er nyregistrert. 26 arter er ikke gjenfunnet.

En god del engplanter har opprettholdt sine bestander. Dette er svært positivt og skjøtselen som har vært drevet her er en naturlig årsak å trekke frem. Marianøkleblom som var trukket frem som en av de viktigste artene i 1998 er fortsatt å finne i enga. Engsoleie finnes fortsatt og denne er registrert i 2005 som dominerende. Denne øker mye ved slått. Vi finner også fortsatt typiske slåttengplanter som prestekrage *Leucanthemum vulgare*, knollerteknapp *Lathyrus linifolius* og gulaks *Anthoxanthum odoratum*. Natffiol er antagelig også gjenfunn.

Av nye typiske slåttengplanter kan blåklokke *Campanula rotundifolia* nevnes. I tillegg har vi fått inn ikke helt vanlige planter som kransmynte, fagerklokke og engknoppurt. Det er klart her at skjøtsel har en svært positiv effekt for biomangfoldet. En skal allikevel være litt forsiktig når det gjelder antallet nye arter. Undersøkelsene er ikke gjort på samme tid av året. Marianøkleblom vil være enklest å få øye på om våren. Blåklokke i august. Dessuten er grensen for undersøkelsesområdet litt uklar. Små forskjeller i hvor grensen settes inn mot skogen kan gi store utslag i artsantall.

Av arter som ikke er gjenfunnet er det særlig stortveblad *Listera ovata* det er verd å kommentere. Denne var definitivt med på å øke verdien i 1998, og det er klart negativt at den ikke er funnet igjen. Det mangler imidlertid nøyaktig stedsangivelse fra 1998. Jeg vil derfor ikke med sikkerhet slå fast at den er gått ut.

Andre arter det er negativt at ikke er gjenfunnet er engreverumpe, engtjæreblom og planter fra engrapp-gruppen. Ballblom *Trollius europaeus*, som skal ha vokst i enga tidligere enn 1998, ble heller ikke nå funnet.

For at verdien av området skal opprettholdes er det viktig at skjøtselen opprettholdes!

Det er også viktig at videre skjøtsel følges opp med videre undersøkelser. Lange tidsserier er alltid interessant faglig! Verdien av dette arbeidet ville øke dersom man standardiserte tidspunkt på året og hvilke parametere som skulle noteres.

Anbefalinger om skjøtsel

Fremstad og Elven skriver i sin vegetasjonskartleggingshåndbok at slått i gamle dager startet nokså seint, fra Jonsok (St. Hans) og utover. Man begynte slått på de mest produktive arelaene; de magreste slåttemarkene ble slått sist, gjerne ut i august. Jo senere slått, jo flere arter hadde fått anledning til å modne frøene. Sen slått har følgelig bidratt til å utvikle artsrike slåttemarken.

Altså, jo senere slått, jo større artsmangfold. Men det aller viktigste er jo at det blir slått - slik at enga holdes åpen. I utgangspunktet ville jeg på grunnlag av gjengitte informasjon tenke at det beste biomangfoldmessig ville være å slå enga litt ut i august. Dette må selvfølgelig avveies mot muligheten til å få dugnadsinnsats.

Selv om denne undersøkelsen har sine begrensninger er det tydelig at slått har vært av stor betydning for artsmangfoldet. Slåttenger er en truet vegetasjonstype og det er derfor viktig at de gjenværende slåttengene taes vare på!

Når det gjelder eventuell overgang fra slått til beite bør dette vurderes nærmere. Enkelte orkideer favoriseres av slått, men ikke av beite. En bør også være oppmerksom på at beite kan gi svært ulik effekt avhengig av hva slags beitedyr som settes inn.